Nota van toelichting

Nummer.: 24Tl002	**Kerkrade,** 20 **januari 2024**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 24Rb003

Onderwerp

Voorkeursadvies zendmachtiging voor lokale media instelling.

Beslispunten

1. Het Commissariaat voor de Media voor te stellen ZO-NWS aan te wijzen als meest geschikte lokale publieke media-instelling voor de gemeente Kerkrade.
2. ZO-NWS en Stichting Plus / RTV Parkstad op te roepen om maximale inspanningen te verrichten om met het oog op de vorming van een streekomroep hiervoor gezamenlijk één aanvraag in te dienen.

Inleiding

Het Commissariaat van de Media (CvdM) verzocht in mei 2023 de gemeente Kerkrade om een voorkeursadvies uit te brengen over de zendmachtiging voor een lokale publieke media-instelling. Dit vanwege het verlopen van de geldende zendmachtiging en het verlenen van een nieuwe zendmachtiging voor een periode van 5 jaar. Uiterlijk 20 maart 2024 moeten het ondertekende gemeenteraadsadvies en de documenten die aan het advies ten grondslag liggen door het CvdM zijn ontvangen.

Het CvdM ontving twee aanvragen voor een zendmachtiging: een aanvraag van Stichting Plus en een aanvraag van Stichting ZO-NWS. Stichting Plus is al jaren de publieke lokale media-instelling voor de gemeenten Simpelveld, Heerlen en Kerkrade. Voor de uitvoering heeft Stichting Plus contractuele afspraken met producent RTV Parkstad. ZO-NWS is de laatste jaren actief in Beekdaelen, Brunssum en Voerendaal. Beide aanvragen hebben betrekking op een zendmachtiging voor alle Parkstadgemeenten. Hierdoor zijn in juli 2023 de bestaande aanwijzingen bij al deze gemeenten opengesteld en moeten alle gemeenteraden een advies voor een aanwijzing voor de komende periode afgeven. Een bijkomende relevante ontwikkeling is dat er een kabinetsvoorstel ligt dat voorziet in de afschaffing van lokale omroepen en de instelling van streekomroepen. Naar verwachting zal dit voorstel per 2026 in de wetgeving geëffectueerd worden. Dat betekent dat er vanaf dat ogenblik voor Parkstad nog één zendmachtiging wordt verleend en dat de termijn van vijf jaren van de nu te vergeven zendmachtiging wordt verbroken.

Van de gemeente Kerkrade wordt nu verwacht dat zij:
1. Een *wettelijk advies* geeft, waarbij we een antwoord geven op de vraag of een aanvrager voor de zendmachtiging voldoet aan de wettelijke verplichtingen.
2. *Een gemotiveerd voorkeursadvies* geeft voor een van beide aanvragers op grond van door de gemeenteraad geformuleerde toetsingscriteria.
3. Zich inspant om het samengaan tussen de aanvragers te bevorderen.

Voor de gemeenten Simpelveld, Heerlen en Kerkrade was in mei 2023 duidelijk dat er voor hun gemeente een nieuwe aanwijzingsprocedure moest worden ingezet. Vanaf dat moment zijn deze gemeenten dan ook samen opgetrokken in het proces.

De aanwijzingsprocedure bestaat uit een aantal stappen:
1. Het vaststellen van lokale toetsingscriteria
2. Het ontvangen van de aanvragen.
3. Het toetsen en beoordelen van de aanvragen
4. Het formuleren en vaststellen van het voorkeursadvies door het college en de gemeenteraad.

Het vaststellen van lokale toetsingscriteria.
Op 12 juli 2023 stelde de raad de lokale toetsingscriteria vast. De toetsingscriteria luiden als volgt:
• Representativiteit en functioneren pbo.
• Aansluiting op diversiteit en informatiebehoefte inwoners.
• Samenwerkingen met lokale partners en/of organisaties.
• Interactie en participatie inwoners.
• Professioneel geborgde organisatie.
• De financiële situatie.

2. *Het ontvangen van de aanvragen.*
Op 26 juli ontvingen we de aanvragen van Stichting Plus en Stichting ZO-NWS.

3. *Het toetsen en beoordelen van de aanvragen (augustus t/m december 2023).*
Voor dit proces werd de hulp van de stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) ingeschakeld. De NLPO is het samenwerkings- en coördinatieorgaan voor de lokale publieke omroep in Nederland. Zij adviseerden om een procesbegeleider in te huren en raadden aan Media-Adviseurs Nederland (MANL) hiervoor in te schakelen. De procesbegeleider stuurde het proces aan. Samen met ambtenaren van de drie gemeenten werden de aangeleverde stukken inhoudelijk beoordeeld en gesprekken gevoerd met de omroepen. Op grond hiervan werd medio oktober een concept-advies opgesteld.

In oktober jl. liep de procedure echter vertraging op. Stichting Plus uitte schriftelijk bezwaar tegen de externe advisering door MANL. De adviseur in kwestie zou sinds 2017 betrokken zijn bij een van de potentiële zendgemachtigden, specifiek ZO-NWS. Daardoor was er volgens Stichting Plus schijn van partijdigheid. Om alle ruis weg te nemen schakelden we in samenspraak met de NLPO en de andere gemeenten een nieuwe adviseur in om het proces opnieuw te doorlopen. Deze adviseur van Awesome Affairs gaf zijn advies op basis van de ingekomen stukken. Er vonden geen nieuwe gesprekken plaats met Stichting Plus en Stichting ZO-NWS.
De vertraging dwong ons om uitstel voor het afgeven van een advies bij het CvdM aan te vragen. Het CvdM gaf uitstel tot uiterlijk 20 maart 2024.

In deze periode zijn er ook inspanningen gedaan om de samenwerking tussen beide omroepen te bevorderen. In eerste instantie tijdens de gevoerde gesprekken door de procesbegeleider van MANL. Later via gesprekken onder leiding van de burgemeester van Simpelveld. Op basis van deze gesprekken hebben beide omroepen medio december laten weten de mogelijkheden tot samenwerking nader te willen onderzoeken. Dit wel onder de voorwaarde dat dit proces plaatsvindt onder begeleiding van een onafhankelijke procesbegeleider. Dit krijgt de komende tijd de aandacht.

4. *Het formuleren en vaststellen van het voorkeursadvies door het college en de gemeenteraad.*
Omdat geen van de omroepen haar aanvraag voor de zendmachtiging heeft ingetrokken en er ook geen nieuwe gezamenlijke aanvraag is ingediend zetten we het traject voor de aanwijzing voort. Er ligt nu een gemotiveerd voorkeursadvies op basis van de door de raad in juli 2023 vastgestelde toetsingscriteria en is het aan de raad om dit voorstel te onderschrijven.

Doelstelling
Voldoen aan de wettelijke verplichting om een voorkeursadvies uit brengen over het toewijzen van de zendmachtiging voor een lokale publieke media-instelling.

Argumenten

ZO-NWS scoort bij de beoordeling van de toetsingscriteria het hoogst.
Beide omroepen voldoen aan de wettelijke criteria. Resultaat van de beoordeling van de eerder vastgestelde aanvullende toetsingscriteria is dat Stichting Plus 16 van de te behalen 20 punten scoort (80%) en ZO-NWS 19 (95%).
Waar Stichting Plus zich meer richt op amusement en commercie richt Stichting ZO-NWS zich meer op het brengen van het streeknieuws. Het aanbod van Stichting Plus op zowel radio als televisie is het beste te omschrijven als 'infotainment'. Weliswaar informatief, maar meer dan dat gericht op een vorm van amusement, licht van toon en met een commerciële knipoog. Stichting ZO-NWS is in hoofdzaak een nieuwszender, zowel op de eigen website, sociale media als op het tv-kanaal en is gedreven om een journalistiek onafhankelijk product neer te zetten.

Beide omroepen zijn samenwerkingsbereid. ZO-NWS heeft een toekomstgerichte samenwerkingsovereenkomst met Omroep Landgraaf en scoort daarom iets beter op het criterium samenwerking. Beide omroepen hebben aandacht voor interactie met inwoners. ZO-NWS is hierin proactiever. Zo is men aan de slag met een Parkstad Panel en biedt hun app mogelijkheden.
De uitgebreide beoordeling en toelichting is te vinden in de bijlage 'Beoordeling toetsingscriteria voorzien van score en toelichting'.

Kanttekeningen

Het College volgt met haar voorkeursadvies het resultaat van het doorlopen proces. ZO-NWS scoort immers bij de vastgestelde toetsingscriteria meer punten dan Stichting Plus.

Wij willen de raad meegeven dat het een worsteling was om tot een uiteindelijk voorkeursadvies te komen. Het verschil tussen beide partijen is minimaal. We realiseren ons dat met het geven van een voorkeursadvies, onrust in het veld ontstaat die een eventuele samenwerking niet ten goede komt.

Een poging tot extra uitstel met de opdracht om tot samenwerking te komen is door Commissariaat afgewezen. Procedureel is er dan maar één keuze namelijk een voorkeursadvies voor ZO-NWS op basis van toetsingscriteria. Dit wordt met oog op rechtszekerheid aanbevolen door het Commissariaat.

We willen beide omroepen aansporen tot samenwerking. Zij hebben de mogelijkheid om de individuele aanvragen terug te trekken en een gezamenlijke aanvraag opnieuw in te dienen. Op die manier werken we toe naar één streekomroep voor heel Parkstad.

De gemeenteraad heeft de optie om afwijkend van het voorstel te besluiten. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het Commissariaat toetst of een voorkeursadvies door een gemeenteraad op een zorgvuldige wijze tot stand is gekomen en deugdelijk gemotiveerd is. Indien het CvdM van mening is dat het advies niet aan die twee voorwaarden voldoet, kan het een gemeenteraad verzoeken om een aanvullend advies uit te brengen.

Financiën

We zijn wettelijk verplicht de aangewezen zendgemachtigde lokale omroep te bekostigen. Het rijk stort daarom jaarlijks een bedrag in het gemeentefonds. Dit bedrag is niet geoormerkt. Ieder jaar herrekent de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) de bijdrage per huishouden (richtsnoerbedrag), rekening houdend met het gemeentefondsaccres. Voor 2024 hanteert de VNG het adviesbedrag van €1,57 per huishouden.

Communicatie

Het CvdM is verantwoordelijk voor de communicatie van de besluitvorming aan de beide aanvragers. Zodra het voorkeursadvies is vastgesteld en het CvdM het voornemen tot besluit heeft kenbaar gemaakt, communiceren wij dit ook vanuit onze kant naar alle betrokkenen.

Burgerparticipatie

N.v.t.

Uitvoering

- Zodra het voorkeursadvies is vastgesteld sturen we het CvdM een getekend raadsbesluit waarin het wettelijk advies en het voorkeursadvies zijn opgenomen. Dit samen met het bijbehorende raadsvoorstel met daarin de motivering van het raadsbesluit.

- Nadat alle betrokken gemeenteraden advies aan het CvdM hebben uitgebracht, toetst het CvdM of de adviezen zorgvuldig tot stand zijn gekomen en deugdelijk gemotiveerd zijn. Is dat het geval, dan maakt het CvdM een voornemen tot besluit aan de partijen kenbaar. De aanvragers worden vervolgens in de gelegenheid gesteld om een zienswijze bij het CvdM in te dienen. Na het verstrijken van de termijn voor het indienen van de zienswijzen, beoordeelt het CvdM of tot besluitvorming kan worden overgegaan of dat een andere vervolgstap in de aanwijzingsprocedure voor zorgvuldige besluitvorming noodzakelijk is.

Gezondheid en Vitaliteit

N.v.t.